

Desarmillaria ectypa ny for Norge

Teppo Rämä

Marbio, UiT The Arctic University of Norway, P.O. Box 6050, Langnes, N-9037 Tromsø

Corresponding author: teppo.rama@uit.no

Engelsk tittel: *Desarmillaria ectypa* new to Norway. *Agarica* 2023 vol. 43: 45-48.

KEYWORDS

Basidiomycota, Agaricales, indicator fungi, red-listed fungi, wetland fungi

NØKKELOORD

Stilksporesopp, skivesopp indikatorsopp; rødlisteart, myrsopp

ABSTRACT

Desarmillaria ectypa was found new to Norway on Kvaløya, Tromsø municipality on 30th of July 2022. This rare mushroom grows on medium rich to rich fens and mires. It can be identified based on the growth habitat, medium-sized fruitbodies with yellow and brownish colors, scales on the hat center, lack of veil, gills with pinkish tint and white spores. The ecology, distribution and red-list status of this mire mushroom is discussed.

SAMMENDRAG

Honningsopparten *Desarmillaria ectypa* ble funnet ny for Norge på Kvaløya i Tromsø i 30. juli 2022. Denne sjeldne sopp vokser på mellomrike til rike myrer på den nordlige halvkulen. Den kan identifiseres basert på habitat, mellomstore fruktlegemer med gule-brune farger, mangel av ring rundt stilken, skjell på midten av hatten, skiver med rosa fargenyanser og hvite sporer. Artens økologi, distribusjon og rødlistestatus er diskutert samt myrhonningsopp foreslått å bli brukt som det norske navnet til soppen.

Jeg var på multetur med Vigdis Sjelmo på en sen juli-kveld i år. På en våt jordvannsmyr med noen små dammer fikk jeg øye på en storsopp med lysebrunt hatt (Figur 1).

Tankene gikk med det samme til arten *Desarmillaria ectypa* siden det er den eneste større skivesopp som jeg har sett voksende på så våte steder.

Identifisering av *Desarmillaria ectypa*

Nærmere inspeksjon av soppfunnet *in situ* gjorde meg mer overbevist over artsbestemmelsen: Soppen var mellomstor med hattdiameter over 5 cm og skjør i bygning, hadde hvitt sporepulver og skjell på midten av hatten. I mikroskopundersøkelsen dagen etter visste det seg at soppen hadde glatte sporer med ellipsoid form som stemte overens med artsbeskrivelser til *Desarmillaria ectypa*.

Desarmillaria ectypa er en honningsopp som inntil nylig var kjent under navnet *Armillaria ectypa*. Arten, samt noen nærstående arter, ble skilt til egen slekt basert på resultater av DNA-analyser og da de, i motsatt til *Armillaria*-arter, mangler ring rundt stilken (Koch et al. 2017). Det skrives i boken *Fungi of Temperate Europe* at denne hvitsporede arten kan identifiseres basert på mangel av ring, lysegul-brun til lyse gulrød farge med mørkere skjell mot senter av hatten og skiver som har rosa fargenyanser (Læssøe og Petersen 2019). Arten vokser enkeltvis eller i små grupper i mellomrik til rik jordvannspåvirket myrvegetasjon.

Figur 1. *Desarmillaria ectypa*. A – Soppen i sitt habitat på mellomrik jordvannsmyr. B – Nærbilde av soppen som viser skjell mot midten av hatten og rosa farge under hattkanten og i skiver. C – Oversiktsbilde over soppens voksested (markert med svart pil) på Kvaløya i Tromsø. Bilder T. Rämä.

Personlig synes jeg arten er lett å kjenne igjen da det er (den eneste) større gulaktig sopp som man finner i mattevegetasjon i våte jordvannsmyrer i Norden. Skjell på hatten, omringet av hvite områder, se Figur 1 og bilde i Læssøe og Petersen (2019), og hvit sporepulverfarge bekrefter bestemmelsen.

Finn soppen

Jordvannsmyrer er ikke blant de mest artsrike sopphabitater og særlig er det få arter stor-sopp som danner fruktlegemer i dette våte bilde i Læssøe og Petersen (2019), og hvit sporepulverfarge bekrefter bestemmelsen miljøet. *Desarmillaria ectypa*-arten foretrekker mellomrike til rike åpne jordvannsmyrer hvor den vokser blant torvmoser i fastmattevegetasjon (Figur 1), men arten er også kjent fra næringsrike myr- og sumpskoger (Artdatabanken 2019, Miettinen og von Bonsdorff 2022). Den er en nedbrytersopp som er tro til sitt voksested og dermed kan tilstedeværelsen av fruktlegemer ganske enkelt kartlegges, når man lærer å kjenne artens økologi.

Basert på tilgjengelig informasjon forekommer fruktlegemer av arten fra juli til september, med noen unntak av fruktlegemer observert i juni (Knudsen og Vesterholt 2018, Artdatabanken 2019, Miettinen og von Bonsdorff 2022, Artobservasjoner 2019).

Forekomsten på Kvaløya er den første kjente voksested for *D. ectypa* i Norge. I Norden er arten observert 56 ganger i Sverige og 72 ganger i Finland, fra flere enn ti lokaliteter (Miettinen og von Bonsdorff 2022, Artdatabanken 2019). I Danmark er arten observert 20 ganger på totalt 11 lokaliteter (Foreningen til svampekundskabens fremme 2016). Ellers forekommer arten sjeldent i temperert og boreal vegetasjonssone på den nordlige halvkulen: i et fåtall mellom-europeiske land, Estland, Russland og Japan (GBIF 2021).

Store arealer av jordvannsmyr er blitt ødelagt på grunn av torvtaking og grøfting av myrer for skogsbruk samt bygging, og dermed har jordvannsmyrøkosystemer hatt stor nedgang globalt. På grunn av vesentlig habitattap er denne sjeldne soppen blitt rødlistet nasjonalt med status sårbar (VU) i Finland og sterk truet (EN) i Danmark (Hyvärinen et al. 2019, Moeslund et al. 2019). Soppen står også på IUCN sin rødliste med status nær truet (NT) (Svetasheva 2015). Basert på få observasjoner, rødlistestatus og soppens snevre habitatkrav, kan man konkludere med at arten egner seg til å bli brukt som indikator-art for verneverdige mellomrike til rike jordvannsmyrer.

Funndata til den norske kolleksjonen av arten er tilgjengelig på Artsobservasjoner (Artsdatabanken 2022) og belegg (TROM-F-26830) er blitt deponert i Norges arktiske universitetsmuseum. Arten *Desarmillaria ectypa* mangler norsk navn. Basert på slektskap til honningsopper og karakteristisk voksested, foreslår jeg til Norsk soppnavnkomite at arten skal hete myrhonningsopp.

REFERANSELISTE

- ArtDatabanken, 2019. Artfakta. SLU Artdatabanken. Tilgjengelig via <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/armillaria-ectypa-87>. Oppsøkt 21. september 2022.
- Artsdatabanken 2022. Artsobservasjoner. Rapportsystem for arter. Tilgjengelig via <https://www.artsobservasjoner.no/Share/ViewSightingAsMap/6969150/143AEE11>. Oppsøkt 21. september 2022.
- Foreningen til svampekundskabens fremme, 2016. Svampeatlas.dk – database over danske svampefund, administreret af Frøslev T, Heilmann-Clausen J, Lange C, Læssøe T, Petersen JH, Søchting U, Jeppesen TS, Vesterholt J†. Tilgjengelig via www.svampeatlas.dk. Oppsøkt 21. september 2022.

- GBIF, 2021. *Desarmillaria ectypa* (Fr.) R.A. Koch & Aime in GBIF Secretariat. GBIF Backbone Taxonomy. Checklist dataset <https://doi.org/10.15468/39omei>. Oppsøkt 21 September 2022.
- Hyvärinen E, Juslén A, Kemppainen E, Uddström A, Liukko U-M (red), 2019. The 2019 Red List of Finnish Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Knudsen H, Vesterholt J, 2008. *Funga nordica*. Nordsvamp, København.
- Koch RA, Wilson AW, Séné O, Henkel TW, Aime CA, 2017. Resolved phylogeny and biogeography of the root pathogen *Armillaria* and its gasteroid relative, *Guyanagaster*. *BMC Evolutionary Biology* 17: 33. Tilgjengelig via <https://doi.org/10.1186/s12862-017-0877-3> Oppsøkt 21. september 2022.
- Læssøe T, Petersen JH, 2019. *Fungi of Temperate Europe* (Volume 1). Princeton University Press, Princeton.
- Miettinen O, von Bonsdorff T, 2022. Suomen Lajitietokeskus. Tilgjengelig via <https://tun.fi/MX.73293> Oppsøkt 21. september 2022.
- Moeslund JE, Nygaard B, Ejrnæs R, Bell N, Bruun LD, Bygebjerg R, Carl H, Damgaard J, Dylmer E, Elmeros M, Flensted K, Fog K, Goldberg I, Gønget H, Helsing F, Holmen M, Jørum P, Lissner J, Læssøe T, Madsen HB, Misser J, Møller PR, Nielsen OF, Olsen K, Sterup J, Søchting U, Wiberg-Larsen P, Wind P, 2019. Den danske Rødliste. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. Tilgjengelig via www.redlist.au.dk Oppsøkt 21. september 2022.
- Svetasheva T, 2015. *Armillaria ectypa*. The IUCN Red List of Threatened Species 2015: e.T75097245A75098379. Tilgjengelig via <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2015-4.RLTS.T75097245A75098379.en> Oppsøkt 21. september 2022.